

کنفرانس هفتم؛ شاهدی گویا بر مظلومیتی بی سابقه

سرانجام، در حالی که در هر منزلگاهی از سفر، نبود حمایت‌های مالی مورد انتظار و امکانات لازم، روند این حرکت را به توقف تهدید می‌کرد، در صبحگاه ۲۲ شهریورماه تلاش بی‌شائبه همه دلسوزان و علاقه‌مندان به رشد شیمی و آموزش آن در کشور به بار نشست و چنین بود که در سالن الغدیر دانشگاه زنجان، معلمان شیمی از فاصله‌های دور به هم پیوستند تا با حضور شیمی‌دانان، فرهیختگان، استادان صاحبان صنایع و مؤلفان کتاب‌های درسی نکته‌ها بشنوند و تجربه‌ها ببینوند و در تعامل با همه شرکت‌کنندگان، راهکارهای رفع موانع را بجویند.

دست‌مریزاد بر همه این شرکت‌کنندگان و

من و تو...
 همراهانی ناآشنا، اما درد آشنا؛
 از گذشته‌های دور زخم‌های مشترک داشتیم؛
 در کوله بارمان بارهای یکسان و بر
 سینه‌هامان
 داغ‌هایی مشابه سنگینی می‌کرد...
 هنگامی که شیمی، سال میلادی گذشته را با نام
 خود آراسته کرد، شوق عظیمی مهمان دل‌های ما و
 همه کسانی شد که دغدغه بهبود وضعیت آموزش
 شیمی و رفع مشکلات آن را در سر داشتند. تولد
 این شور همگانی در دل‌ها، به بار نشستن آرزوهای
 دیرینه را خوش وعده می‌داد. اما...

راهی دشوار پیش‌رو داشتیم و افت و
 خیزهای فراوانی در انتظارمان بود. با این همه
 ما دلگرم بودیم به این که در این سفر، همراهان
 بسیاریند و همه، بسی امیدوار و بر این باور که،
 خواست ما توانایی‌ها خواهد آفرید تا گره از
 ناممکن‌ها بگشاییم.

سفر آغاز شد و علی‌رغم ضعف در
 اطلاع‌رسانی‌ها ما از گوشه و کنار، جسته و
 گریخته یا سینه به سینه، از برگزاری هفتمین
 کنفرانس آموزشی شیمی در زنجان - آن هم
 پس از یک وقفه ۵ ساله - آگاه شدیم. هنگامی
 که وعده پشتیبانان اعم از صنایع، نهادها و
 حتی اداره‌های آموزش و پرورش استان‌های
 مختلف رنگ باخت، خود به میدان آمدیم.
 دیگر نه جا و نه صحبت از مهمان و میزبان
 بود. همه، اراده کردیم و به جمع کوشندگان
 برگزاری این حرکت بزرگ، در دانشگاه زنجان
 آمدیم. پذیرفتیم که برخی هزینه‌ها را از ناحیه
 برگزاری کارگاه‌ها، خود برداریم. در این میان،
 از دلجویی و حمایت‌های دفتر نهاد ریاست
 جمهوری و همراهی‌های صمیمانه سازمان
 پژوهش و برنامه‌ریزی درسی وابسته به وزارت
 آموزش و پرورش و شمار اندکی از صنایع،
 بهره‌ها بردیم. با نزدیک شدن به موعد برگزاری،
 اداره‌های آموزش و پرورش در برخی استان‌ها -
 مانند استان خراسان، یزد، البرز... - نیز به عرصه
 این همراهی قدم نهادند و ما را به پایمردی در
 مسیر تشویق کردند.

انتظار ما این است که گواهی‌نامه
 حضور در کنفرانس برای همه ما
 صادر شود و ارزشی برابر با
 گواهی شرکت در دوره‌های
 ضمن خدمت داشته باشد

شرکت در کنفرانس آموزش
 شیمی و کسب آگاهی از مطالب
 ارائه شده در آن، ابزار کار ما
 معلمان است

کوشندگان که به واقع، برپایی این گردهمایی
 باشکوه از عشق و علاقه تک‌تک همه ما
 دلسوختگان آموزش، اعم از مهمانان و میزبانان
 رونق گرفت و مصداق این کلام شد که: ... آری
 به اتفاق جهان می‌توان گرفت.

اکنون، ضمن افسوس از عدم حضور
 علاقه‌مندانی که به هر دلیل از شرکت در این
 کنفرانس محروم بودند و در نکوهش همه آنان
 که رفیق نیمه راه شدند یا از آغاز، از همراهی با
 معلمان روی گرداندند، دیدگاه‌ها و پیشنهادهایی
 که معلمان محترم حاضر در این کنفرانس با مجله
 رشد آموزش شیمی در میان گذاردند، از نظر
 گرامی‌تان می‌گذرد باشد که، در پیاده‌سازی چنین

برنامه‌هایی در آینده، از تجربه‌های اندوخته شده بهره گیریم و از کاستی‌ها تا حد امکان بکاهیم.

استقبال کم فروغ، نتیجه نارسایی در تبلیغات بود

سفر کردن رویدادی است که لحظه‌هایی از عمر آدمی را خاطره‌انگیز می‌کند. این رویداد خاطره‌انگیز البته، با ناباوری برای مسافران زنجان همراه شد؛ از بی‌مهری بی‌سابقه‌ای که بر آموزش شیمی آن هم از سوی وزارتخانه مربوط به آن روا شد. وقتی از خانم شراره معصومی، معلم شیمی شهریار در این باره پرسیدیم، چنین گفت: «من وقتی وارد زنجان شدم خیلی یکه خوردم به حدی که فکر کردم این‌جا نباید زنجان - محل برگزاری کنفرانس - باشد چون در مسیر راه‌آهن تا دانشگاه هیچ پوستری از کنفرانس دیده نمی‌شد و از همین‌جا معلوم بود که این کنفرانس مورد حمایت چندانی قرار نگرفته است. در جریان کنفرانس با نکته دیگری روبه‌رو شدم؛ اگرچه که کنفرانس با سال جهانی شیمی تقارن داشت اما همکاران، استقبالی برای شرکت در آن نکرده بودند. بعد متوجه شدم که یکی از دلایل عدم استقبال ناشی از اطلاع‌رسانی نامناسب است. در واقع، نقش اداره آموزش و پرورش برخی استان‌ها در این زمینه، هیچ بود. مثلاً در استان لرستان حتی به سرگروه مناطق نیز اطلاعی درباره برگزاری این کنفرانس داده نشده بود. خود من (از شهریار) به‌طور اتفاقی از این برنامه با خبر شدم. در مقابل، استان‌هایی مانند یزد چندین بار از راه پیامک، زمان برگزاری کنفرانس را به همکاران یادآوری و اعلام کردند که هزینه شرکت در آن را نیز تقبل می‌کنند و حتی مأموریتی ۵ روزه برای معلمان علاقه‌مند به شرکت نیز در نظر گرفتند. استان البرز نیز نقش پررنگی از خود نشان داده بود. از سوی دیگر، در هیچ‌یک از مراحل برگزاری، از نمایندگان آموزش و پرورش اثری نبود در حالی که از این وزارتخانه، به عنوان یکی از متولیان، انتظاری غیر از این می‌رفت. دلیل دیگر عدم استقبال برای شرکت در کنفرانس،

هزینه‌های

بالای آن بود

و بعد در صحبت با

دکتر ارشدی متوجه شدم که این

گردهمایی عملاً با تکیه بر تأمین هزینه‌ها

توسط خود معلمان برپا شده است.»

ناکامی سخنرانی‌های بعد از ظهر در یافتن مخاطب

یکی از تفاوت‌های ویژه این کنفرانس با گردهمایی‌های مشابه آن در گذشته، وجود برنامه‌های متنوع در آن بود. در کنار سخنرانی و ارائه مقاله در قالب پوسترها، دو بخش دیگر نیز در نظر گرفته شده بود: شرکت در کارگاه و حضور در جلسه‌های بحث - میزگرد. شرکت‌کنندگان درباره این تنوع برنامه دیدگاه‌های متفاوتی داشتند؛ برخی از آن به عنوان نوعی نوآوری استقبال کردند و از این‌که می‌توانند به انتخاب خود در برنامه‌ها حضور یابند رضایت داشتند. در مقابل، برای برخی دیگر، هم‌زمان بودن برنامه‌ها امکان استفاده را کاهش می‌داد. خانم معصومی در این باره چنین گفت:

«من تا حدودی گیج شده بودم. می‌خواستم هیچ بخشی را از دست ندهم. اما سخنرانی‌های بعد از ظهر با برگزاری میزگردها و کارگاه‌ها هم‌زمان شده بود و من ناچار بودم به مدت کوتاه از هر کدام استفاده کنم. در حالی که اگر همه سخنرانی‌ها هنگام صبح ارائه می‌شد و بعد از ظهرها به برگزاری کارگاه و میزگرد اختصاص می‌یافت مشکلی نبود. یا مانند کنفرانس اراک، برنامه میزگردها به بعد از شام موکول می‌شد. من در جریان یکی از سخنرانی‌ها در سالن، شاهد بودم که یک سخنران تنها در حضور خانواده خود در یک سالن خالی و بزرگ به ارائه مقاله‌اش پرداخت و دیدن ناامیدی در چهره همسر ایشان بسیار دردناک بود و به همین دلیل من بسیار خوشحال شدم که خودم مقاله‌ای در کنفرانس ارائه نداده بودم.» و

آقای قادرپناه نیز پاداش‌هایی مانند در نظر گرفتن امتیازهای مادی و معنوی برای شرکت‌کنندگان در کنفرانس و منظور کردن حضور در آن به عنوان ساعت‌های شرکت در دوره‌های ضمن خدمت را مناسب و ضروری دانست.

جذاب‌ترین‌های هر بخش

حاضران این کنفرانس، جملگی بر این گواهی دادند که کارگاه‌ها جذاب‌ترین بخش کنفرانس بودند. از میان ۱۰ کارگاه ارایه شده نیز کارگاه جرم‌شناسی به دلیل تازگی مطالب آن برای شرکت‌کنندگان، مجذوب‌کننده بود ضمن این‌که، از کارگاه آزمایشگاه شیمی در مقیاس

خرد،

به دلیل کاربردی بودن

آن استقبال چشم‌گیری شد.

معلمان با تأکید بر این‌که به تناسب عنوان و مخاطبان کنفرانس، مطالب در زمینه آموزش شیمی باید بیش‌تر مورد بحث قرار گیرد در بخش سخنرانی‌ها، از سخنرانی دکتر پارسا با عنوان «بازتعریف آنروپی» به دلیل پرداختن آن به مفهومی مطرح شده در کتاب درسی و رفع اشکالات موجود در زمینه آن بیش‌تر توجه نشان دادند. آقای سید رسول نوریان از نجف‌آباد اصفهان درباره انتظار خود از بخش سخنرانی گفت: «انتظار داشتم که استادان محترم شرکت‌کننده در کنفرانس، بیش‌تر به نقاط ضعف و قوت کتاب‌های شیمی متوسطه بپردازند. هم‌چنین باید وقت بیش‌تر در اختیار دکتر

در

همین زمینه

خانم ش. پ از اصفهان

چنین نظر داد که: «متنوع بودن

برنامه‌ها اقدام خوبی بود ولی به شرط این‌که تعداد شرکت‌کنندگان هم، چنان زیاد باشد که از همه بخش‌های کنفرانس به گونه‌ای مطلوب استقبال شود.»

برخی از معلمان از جمله آقای محمد

قادرپناه از خرم‌آباد، زمان برگزاری کنفرانس را به این ترتیب نامناسب می‌دانستند: «بهتر بود که زمان برگزاری در روزهای پایانی شهریور که نزدیک به آغاز سال تحصیلی جدید است، انتخاب نشود زیرا ممکن است برخی از همکاران در سفرهای تابستانی - آن هم پس از سپری شدن ماه رمضان - باشند.»

ارزش گواهی حضور در کنفرانس کم‌تر از دوره‌های ضمن خدمت نیست

بسیاری از معلمان انتظار داشتند دست‌کم برای افرادی که به ارایه مقاله پرداخته بودند نسبت به دیگران، کاهش در هزینه‌ها در نظر گرفته شود. هم‌چنین برخی بر این باور بودند که گواهی‌نامه حضور در کنفرانس حق همه شرکت‌کنندگان است حتی اگر مقاله‌ای ارایه نکرده باشند. موجه‌ترین دلیل برای این انتظار، گفته‌های خانم معصومه طاهری، معلم شیمی گیلان با این مضمون بود که: «حتی رفتگران شهرداری هم برای انجام کار، لباس و وسایل کار خود را از محل کارشان دریافت می‌کنند. شرکت در کنفرانس آموزش شیمی و کسب آگاهی از مطالب ارایه شده در آن، ابزار کار ما معلمان است. در عمل، حضور در این کنفرانس برای ما خیلی بیش‌تر از دوره‌های ضمن خدمت سودمند است زیرا در این دوره‌ها بیش‌تر، مباحث تربیتی یا عمومی مطرح می‌شود. انتظار ما این است که گواهی‌نامه حضور در کنفرانس برای همه ما صادر شود و ارزشی برابر با گواهی شرکت در دوره‌های ضمن خدمت داشته باشد.»

وقتی وارد زنجان شدم خیلی یگه خوردم به حدی که فکر کردم این‌جا نباید زنجان - محل برگزاری کنفرانس - باشد

پارسافر گذاشته می‌شد تا ما بتوانیم اشکال‌های موجود در کتاب‌های درسی و روش‌های تدریس را بیش‌تر مورد بحث قرار دهیم.»

چنان‌که اشاره شد به دلیل فشردگی و تنوع برنامه‌ها امکان شرکت در جلسه‌های بحث - میزگرد آن چنان فراهم نشد که بتوان درباره بهترین موضوع‌های مورد بحث در این جلسه‌ها آمار نسبتاً درستی ارائه داد اما عمده حاضران در جلسه بحث پیرامون بررسی و طراحی پرسش‌های آزمون‌های هماهنگ کشوری، از مطالب ارائه شده در این بحث - میزگرد ابراز رضایت کردند.

کنفرانس و ارزیابی سطح کیفی آن

جمله شرکت‌کنندگان کنفرانس از نحوه برخورد، پذیرایی و مطابق بودن برنامه‌ها با جداول زمان‌بندی رضایت داشتند اما خانم سپه‌وند از استان یزد بر این باور بود که برنامه‌ها باید به‌طور دقیق، دست‌کم یک هفته زودتر مشخص می‌شد و در اختیار همکاران قرار می‌گرفت. گلایه این همکار گرامی، متوجه حذف ناگهانی کارگاه مقاله‌نویسی از برنامه‌های کنفرانس بود که به علت سفر ارائه دهنده آن، آقای دکتر یآوری روی داد. خانم عطار از تهران نیز حضور پررنگ و فعال دبیر کنفرانس - آقای دکتر ارشادی - در جای جای بخش‌ها و در دسترس بودن وی برای رفع مشکلات را در خور قدردانی دانست.

اما از این بخش که بگذریم به موضوع و محتوای مقاله‌های ارائه شده در کنفرانس می‌رسیم. از دید آقای طاهرنژاد معلم شیمی از یزد، نحوه انتخاب مقالات، بیش‌تر شانسی به نظر می‌رسید و از معیار خوبی استفاده نشده بود. انتظار می‌رفت که به مشکلات معلمان در آموزش بیش‌تر توجه شود. اما از نظر ایشان و آقای نوریان از اصفهان، مطالب ارائه شده بیش‌تر جنبه عمومی برای کلیه رشته‌های علمی را داشت در حالی که می‌توانست مسایل مهم‌تر و کاربردی‌تر مورد بررسی قرار گیرد.

خانم معصومی از شهریار درباره جای خالی

محورهای

سال جهانی

شیمی گفت: «انتظار من این

بود که به‌خاطر تقارن کنفرانس با سال

جهانی شیمی، تصویر یا یادی از ماری کوری دیده شود یا به بحث‌های زیست‌محیطی مانند مشکل افزایش گرمای جهانی پرداخته شود. اما در این عرصه تنها، مسئله توسعه پایدار توسط دکتر ارشادی ارائه شد.»

آقای رضا محمدی از لرستان درباره کیفیت کنفرانس بر این باور بود که: «با توجه به هم‌زمان بودن کنفرانس با سال جهانی شیمی، انتظار می‌رفت که فراتر از این عمل شود. اما با توجه به تأخیر ۵ ساله در برگزاری آن، باز هم جای تقدیر و سپاس از برگزارکنندگان وجود دارد.»

در مجموع، اگر کنفرانس آموزش شیمی را بستری برای هم‌اندیشی و طرح مشکلات آموزشی معلمان بدانیم انتظار می‌رفت که به جای برجسته کردن بخش صنعت و آموزش در دانشگاه، به چالش‌های پیش‌روی معلمان بیش‌تر توجه می‌شد. از این دیدگاه، برخی از همکاران از جمله آقای مهدی شیبانی از چابهار سطح کیفی مقاله‌ها را چندان سودمند و قابل استفاده نمی‌دانستند.

نگاه پایانی

بس گفتمی‌ها از این رویداد مهم تاریخی در کشور ما، در سال جهانی شیمی ناگفته ماند از جمله، انتقاد از عدم توجه به آن به عنوان اقدامی ملی. به قول خانم ماندانا فتوحی از تهران، علاوه بر غیبت نمایندگان و مسئولان وزارتخانه آموزش و پرورش - که به نظر می‌رسید باید سهمی برجسته به عنوان متولیان این حرکت از خود نشان دهند - این گردهمایی در برابر پوشش خبری در رسانه‌ها هم اقبال خوبی نداشت. القصه، ای همراه دیرینه من؛ تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل...

